

Δίψα για το ζων ύδωρ της Πεντηκοστής

Ἀρχιμανδρίτης Ζαχαρίας Ζάχαρου

Τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐπισκέπτεται τόν ἄνθρωπο ὡς πύρινη γλώσσα. Μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου ἡ παρουσία Του στόν ἄνθρωπο αὐξάνεται φωτοβολώντας ὀλοένα καί πιό λαμπρά, ὡσότου καταυγάσει σέ θαυμάσια καί τέλεια ἡμέρα (Παροιμ. 4, 18). Τό Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι τό ζῶν ὕδωρ πού ἀναβλύζει «ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. 4, 14). Ὅσοι διψοῦν γι' αὐτό θά πιοῦν μέ εὐφροσύνη. Ἄν ὅμως δέν μᾶς συνέχει πνευματική δίψα, δέν ἔχουμε μερίδιο σέ Αὐτό. Ἀκριβῶς γιά τόν λόγο αὐτό ὁ χρόνος πού ἔχουμε στή διάθεσή μας, πρὶν φθάσει ἡ δική μας Πεντηκοστή, ἀποτελεῖ ἐξαιρετική εὐκαιρία, ὥστε νά διεγείρουμε μέσα μας τήν εὐλογημένη αὐτή δίψα γιά τή δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Πρὶν ἀπό τό πάθος καί τή Σταύρωσή Του ὁ Κύριος ἀνήγγειλε ὅτι θά πήγαινε στόν Πατέρα, ἀλλά δέν θά ἄφηνε τούς μαθητές Του ὀρφανούς, δηλαδή ἀπαράκλητους. Ὑποσχέθηκε ὅτι θά προσευχόταν στόν Πατέρα νά τούς ἀποστείλει τό Πνεῦμα πού θά σκηνῶνε μέσα τους γιά πάντα (Ἰωάν. 14, 16-18). Ὡστόσο ἀκόμη καί αὐτοί οἱ μεγάλοι καί ἅγιοι Ἀπόστολοι ἔμειναν ὀρφανοί ἐπί δέκα περίπου

ήμέρες, από την ημέρα της Αναλήψεως του Διδασκάλου τους ως την Πεντηκοστή. Στη διάρκεια των τριών ετών που ήταν μαζί τους ο Κύριος, καθώς και μετά την Ανάσταση, είχαν δεχθεί την εύγενή, τρυφερή και γεμάτη χάρη περιποίησή Του. Είχαν κοσμηθεί με πολλά χαρίσματα: ανάσταση νεκρών, εκδίωξη δαιμονίων, θεραπεία ασθενούντων και έξουθενημένων (Ματθ. 10, 8). Έντούτοις και αυτοί έμειναν όρφανοί για λίγο καιρό, ώστε να αποκτήσουν προσωπική έμπειρία των λόγων του Κυρίου: «Χωρίς έμου ού δύνασθε ποιείν ούδέν» (Ίωάν. 15, 5). Ο πρώτος Παράκλητος ήταν ο Ίδιος ο Χριστός· τούς είχε παρηγορήσει πάντοτε μέ τον λόγο Του. Αλλά ή έμπειρία της έγκαταλείψεως, της πτωχεύσεως και της μοναξιάς ήταν αναγκαία, ώστε να φουντώσει στίς καρδιές τους ή δίψα για τό ζών ύδωρ της Πεντηκοστής.

Στήν Παλαιά Διαθήκη, την ημέρα της Πεντηκοστής οι Έβραίοι έόρταζαν τή μνήμη της παραδόσεως του Νόμου στον προφήτη Μωυσή, έγχαραγμένου σέ λίθο από τά χέρια του θεού. Αλλά ο νόμος εκείνος δέν θά τούς όδηγοΰσε ποτέ στήν έλευθερία του Πνεύματος (Β' Κορ. 3, 3-7), άφοΰ κανείς δέν μπορούσε να τελειωθεί μέ αυτόν (Έβρ. 7, 19). Σκοπός του ήταν να προετοιμάσει τούς ανθρώπους για τό πλήρωμα του χρόνου, όποτε ο νόμος του πνεύματος θά έγχαρασόταν στίς πλάκες της καρδιάς τους. Έτσι, όταν ήλθε ή ημέρα της Πεντηκοστής, δέκα ήμέρες μετά την Ανάληψη του Κυρίου, συντελέσθηκε ένα άληθινά κοσμοϊστορικό γεγονός. Καθώς οι μαθητές ήσαν συγκεντρωμένοι όλοι μαζί αναμένοντας τον Κύριο μέ πνευματική δίψα, προσευχόμενοι και τελώντας την κλάση του Άρτου, όπως Έκείνος τούς είχε παραγγείλει, τούς έπισκίασε τό Πνεΰμα τό Άγιο, ο άλλος Παράκλητος. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι τό Άγιο Πνεΰμα κατήλθε κατά την κλάση του Άρτου, την ώρα που οι Απόστολοι τελούσαν την Εύχαριστία, σημείο από τά πολλά που φανερώνουν ότι τή στιγμή εκείνη γεννιόταν στον κόσμο ή άποστολική Έκκλησία.

Στήν Παλαιά, όπως και στήν Καινή Διαθήκη, ή έλευση του Αγίου Πνεύματος συνοδεύεται από όρατή και αίσθητή εκδήλωση. Την ημέρα εκείνη, όπως περιγράφει τό βιβλίο των Πράξεων, τό Άγιο

Πνεῦμα ἦλθε ὡς «πνοή βιαῖα». Μετά ἀπό τόν ἰσχυρό καί ὀρμητικό αὐτό ἄνεμο, «διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός» κάθισαν σέ κάθε ἕναν ἀπό τούς μαθητές, προδηλώνοντας τήν παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μέσα τους (Πράξ. 2, 2). Τά σημεῖα αὐτά εἶχαν προτυπωθεῖ στήν Παλαιά Διαθήκη. Ὁ προφήτης Ἡλίας, πληγωμένος ἀπό βαθειά λύπη γιά τήν ἀποστασία τοῦ Ἰσραήλ, εἶχε ἀποσυρθεῖ σέ σπήλαιο καί θρηνοῦσε πικρά ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἀλλά ὁ Κύριος τοῦ ὑπέδειξε νά ἀνεβεῖ στήν κορυφή τοῦ ὄρους, ὅπου τοῦ ἀποκάλυψε τήν παρουσία Του. Πρῶτα φύσηξε ἰσχυρός ἄνεμος πού συνέτριβε τά βράχια, ἔπειτα ἀκολούθησε συσσεισμός καί στή συνέχεια πῦρ· ἀλλά ὁ θεός δέν ἔκανε ἀκόμη τήν ἐμφάνισή Του. Τότε ἦλθε σάν λεπτή αὔρα, ἡ γαλήνια, ἀπαλή φωνή τοῦ θεοῦ (Γ' Βασ. 19, 11-12).

Ὅστε τήν παρουσία τοῦ ἴδιου τοῦ θεοῦ προαναγγέλλει τό σημεῖο πού προηγεῖται αὐτῆς· ὀρμητικός ἄνεμος, ἰσχυρός σεισμός καί φωτιά. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ὁδός τοῦ Κυρίου πρέπει νά προετοιμασθεῖ καί νά διασαφηνισθεῖ, γιά νά μπορέσουμε ἐμεῖς πού εἴμαστε σάρκες νά ἀντιληφθοῦμε καί νά ἀναγνωρίσουμε τήν ταπεινή καί φωτεινή παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί μέ τήν ἔλευσή Του, νά μεταποιηθοῦμε σέ πνευματικές ὑπάρξεις.

Στό Εὐαγγέλιο ἡ ὁδός τοῦ Κυρίου προπαρασκευάζεται συχνά μέ «σκληρούς λόγους». Γιά παράδειγμα, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής ἀποκαλοῦσε τά τέκνα τῶν Ἑβραίων «γεννήματα ἐχιδνῶν» (Λουκ. 3, 7). Ἡ φράση αὐτή ἐρμηνευόταν ἀπό τόν Γέροντα Σωφρόνιο ὡς ἐξῆς: Μέ τόν βαρῦ αὐτό χαρακτηρισμό ὁ Τίμιος Πρόδρομος παρηγοροῦσε (Λουκ. 3, 18) τόν λαό μέσα ἀπό τή συντριβή πού τοῦ προξενοῦσε. Ἡ συντριβή ταπεινώνει τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, καί ἡ ταπείνωση τήν διευρύνει, ὥστε νά μπορεῖ νά δεχθεῖ τό Πνεῦμα τό Ἅγιο, τή χάρη τοῦ Παρακλήτου, πού εἶναι καί ἡ μόνη ἀληθινή παρηγοριά.

Ὅλοι οἱ σκληροί λόγοι, τότε, μποροῦν νά ἐννοηθοῦν μέσω τῶν λόγων τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «Τίς ἐστίν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μή ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;» (Β' Κορ. 2,2) Μέ τόν ἴδιο τρόπο, ὅπως ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής, ὁ Ἀπόστολος φέρνει τά πνευματικά του τέκνα σέ συντριβή, προκαλώντας μέσα τους τή συναίσθηση ὅτι ἡ ζωή τους δέν εἶναι, ὅπως θά ὀφείλε. Τούς ὀδηγεῖ στήν

ταπείνωση, καί, μέ τή βοήθειά της, στή χάρη. Γιατί ὁ θεός «ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δέ δίδωσι χάριν» (Ἰακ. 4, 6· Α' Πετρ. 5, '5). Στή συνέχεια, ὅπως λέγεται στήν πρώτη εὐχή τῆς χειροτονίας πρεσβυτέρου, ἀκολουθεῖ «ἡ θεία χάρις, ἡ πάντοτε τά ἀσθενῆ θεραπεύουσα καί τά ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα».

Στή ζωή τοῦ χριστιανοῦ ἕνας σκληρός λόγος ἰσοδυναμεῖ μέ τή «βιαῖα πνοή». Ἐκδιηγεῖται τά θαυμάσια τοῦ θεοῦ καί προξενεῖ στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου βαθειά μεταμέλεια. Ἡ συντριβή αὐτή εἶναι ὁ πρόδρομος τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διαλύει τόν ὄγκο τῆς ρυπαρότητας πού σκεπάζει τήν καρδιά. Συντρίβει τούς λίθους τῆς σκληρότητας τοῦ ἔσω ἀνθρώπου καί τόν βοηθᾷ νά ἀνακαλύψει τή «βαθειά καρδιά» του. Ὅστε ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ὑποβάλλεται σέ τέτοιες δοκιμασίες, ὑφίσταται τόν ἀρχέγονο «συσσεισμό», πού εἶναι ὅμως ἀπαραίτητος, γιά νά τόν διδάξει ὅτι μόνο ἕνα πράγμα τοῦ χρειάζεται: ἡ ἀνακάλυψη τῆς καρδιάς του.

Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος εἶχε ὀρισμένους δικούς του σκληρούς λόγους. Γιά παράδειγμα ἔλεγε: «Ἄν κάποιος δέν ἔχει φθάσει τό μέτρο τῆς ὑποστατικῆς προσευχῆς –δηλαδή νά φέρει μέσα του ὅλο τόν Ἄδამ καί νά προσάγει ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ στήν προσευχή του ὑπέρ ὅλου τοῦ κόσμου– τότε ἄς μὴν τολμᾷ νά ἀποκαλεῖ τόν ἑαυτό του χριστιανό χωρίς φόβο καί ντροπή».

Τέτοιοι λόγοι ἔχουν τή δύναμη νά μᾶς σώσουν. Στόχος τους εἶναι νά μᾶς συγκλονίσουν. Ἡ χριστιανική παράδοση τοῦ «συσσεισμοῦ» μᾶς βοηθεῖ νά ἀνακαλύψουμε τή βαθειά καρδιά, χωρίς τήν ὁποία εἶναι ἀδύνατον νά δεχθοῦμε ἀληθινά τό χάρισμα τῆς Πεντηκοστῆς, τήν ἔκχυση τοῦ Πνεύματος πάνω σέ κάθε σάρκα (Ἰωήλ 2, 28). Ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό τήν ἀπαλή ἐκείνη καί τόσο πολυτελῆ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καρδιά, στήν ὁποία ἀναπαύεται τό Πνεῦμα Του. Σέ αὐτήν ἀκριβῶς ἀναφέρεται τό τρίτο παλαιοδιαθηκικό ἀνάγνωσμα τῆς ἑορτῆς τῆς Πεντηκοστῆς (Ἰεζεκ. 36, 26). Ἀλλά καί ἡ ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ μέσα στήν εὐαίσθητη αὐτή καρδιά ἀποβαίνει ἰκανή νά κατεργάζεται τή σωτηρία μας καί νά

προσκομίζει καινή ζωή, σύμφωνα μέ τό θεῖο λόγο, «πᾶς ὅς ἄν ἐπικαλέσηται τό ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται» (Ἰωήλ 3, 5). Στήν οὐσία προσπαθοῦμε νά ἐπώασουμε τή «νέα ζωή» πού φέρουμε στό στέρνο μας, νά θραύσουμε τό κέλυφος πού περικλείει τήν καρδιά μας, ὥστε νά ἐκπηγάσει ἡ νέα αὐτή ζωή.

Ἄν μελετήσουμε προσεκτικά τά ἀναγνώσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης στήν ἑορτή τῆς Πεντηκοστῆς, θά διαπιστώσουμε τρία κυρίως θέματα: τήν ἔκχυση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πάνω σέ κάθε σάρκα, τήν ἁγιαστική ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος, μέ τό ὄποιο σωζόμαστε, καί τό χάρισμα τῆς καινῆς καρδιάς· τῆς εὐαίσθητης σάρκινης καρδιάς, ἀντί τῆς λίθινης, πού εἶναι ἀνίκανη νά συλλάβει ὀτιδήποτε τό πνευματικό.

Στό πρῶτο ἀνάγνωσμα, τό ὄποιο ἐνέπνεε ἰδιαίτερα τόν Γέροντα, διαβάζουμε ὅτι ὁ προφήτης Μωυσῆς κατάρτισε κατάλογο ἑβδομήντα ἀνθρώπων, τούς ὁποίους ὁ θεός ἐπρόκειτο νά χρίσει μέ τό Πνεῦμα τῆς προφητείας. Καί ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ λέει, «ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἐλθέ καί ἐμφύσησον εἰς τούς νεκρούς τούτους, καί ζησάτωσαν» (Ἰεζεκ. 37, 9). Τό ἴδιο ἀκριβῶς ἔκανε καί ὁ Κύριος, ὅταν ἀναστήθηκε ἐκ νεκρῶν. Ἐνεφύσησε στούς ἁγίους μαθητές Του καί εἶπε: «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον» (Ἰωάν. 20, 22). Αὐτό ἦταν στήν πραγματικότητα τό προοίμιο τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ προετοιμασία γιά τό πλήρωμα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πάνω στή γῆ, τή μεγάλη καί ἐπιφανῆ ἐκείνη ἡμέρα τῶν γενεθλίων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ προφήτης Ἰωήλ ἐπίσης περιγράφει τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς ὡς τήν ἔκχυση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος σέ ὅλη τήν ἀνθρωπότητα: «Καί ἔσται μετὰ ταῦτα καί ἐκχεῶ ἀπό τοῦ πνεύματός μου ἐπί πᾶσαν σάρκα» (Ἰωήλ 3, 1) καί «πᾶς, ὅς ἄν ἐπικαλέσηται τό ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται» (Ἰωήλ 3, 5).

Δέν εἶναι βέβαιο ὡστόσο ὅτι θά σωθοῦν ὅλοι ὅσοι ἀπλῶς ἐπικαλοῦνται τό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Σύμφωνα μέ ἄλλο σκληρό λόγο Του, «οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τήν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τό θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 7, 21), δηλαδή αὐτός πού τηρεῖ τίς ἐντολές. Καί ὅταν τό Ἅγιο Πνεῦμα εἰσχωρήσει στήν καρδιά ὡς κραταιός καί ὀρμητικός ἄνεμος, συντρίβοντας τή σκληρότητά της,

ἐκεῖ στή βαθειά καρδιά, θά ἀπεικονίσει τή μορφή τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. θά μετουσιώσει καί θά καθάρει τήν καρδιά μας, ὥστε νά μπορούμε νά ἐπικαλούμαστε τό ὄνομά Του ἀπό τά ἔγκατά της. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος βεβαιώνει ὅτι ὅταν ἡ ἐπίκληση προέρχεται ἀπό καθαρή καρδιά εἶναι σωτηριώδης (Β' Τιμ. 2, 22), γι' αὐτό καί τό Ἅγιο Πνεῦμα προετοιμάζει τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου μέ τά μέσα τῆς συντριβῆς καί τῆς ταπεινώσεως. Ὁ μέγας πόθος τοῦ Κυρίου εἶναι νά ἐπικαλούμαστε τό ἅγιο ὄνομά Του μέ τρόπο εὐάρεστο σέ Ἐκεῖνον καί συγχρόνως σωτήριο γιά μᾶς.

Ἄς ἐξετάσουμε προσεκτικά τήν πρώτη ἐμφάνιση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στή γῆ. Στήν ἀρχή τῆς δημιουργίας τό Πνεῦμα τοῦ θεοῦ φερόταν πάνω ἀπό τά ὕδατα (Γεν. 1, 2), ὅπως ἡ κλώσσα πού ἀπλώνοντας τά φτερά σκεπάζει τά αὐγά της, γιά νά ἐπιάσει καί νά φέρει στόν κόσμο καινούργια ζωή. Τό Πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐπιάζει ὅλη τή δημιουργία, καί ἔτσι ἦλθε στήν ὑπαρξη ὁλόκληρος ὁ κόσμος. Ἀνάλογη διεργασία συντελεῖται καί στήν καρδιά μας, ὅταν ἐπικαλούμαστε ἄοκνα τό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Μέ τήν ἐργασία αὐτή ὀπλίζουμε τούς ἑαυτούς μας μέ τό χάρισμα τῆς Πεντηκοστῆς, καί τό Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἔρχεται νά ἐπισκιάσει τήν καρδιά, ὥστε νά ἐκπηγάσει καινή ζωή.

Πράγματι, αὐτή εἶναι ἡ νέα γέννηση πού μᾶς προσφέρεται, χωρίς τήν ὁποία, ὅπως λέει ὁ Κύριος, δέν μπορούμε νά εἰσέλθουμε στή Βασιλεία Του (Ἰωάν. 3, 5). Ἔτσι, ὅταν εὐχόμαστε ἀδιάλειπτα: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γιέ τοῦ θεοῦ, ἐλέησόν με», δέν κάνουμε τίποτε ἄλλο, παρά νά προσδοκοῦμε στό ὑπερῶο τῆς καρδιᾶς, ὅπως καί οἱ Ἀπόστολοι ἀπεκδέχονταν τήν ἔλευση τοῦ Παρακλήτου πού τούς εἶχε ὑποσχεθεῖ ὁ Κύριος. Προσκαρτερώνοντας στό ὑπερῶο τῆς καρδιᾶς μας, τό Πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐπισκιάζει κατ' ἐπανάληψη τό στέρνο μας. Ἡ σκουριά τῆς συσσωρευμένης ἁμαρτίας ἀποκαθαίρεται, ὥσπου ἡ χάρη ἐπιάσει τήν καρδιά καί ἐκπηγάσει ἐκεῖ καινούργια ζωή.

Ὁ μέγας προφήτης Ἡσαΐας ἐπισημαίνει ὅτι ὁ πόνος προηγεῖται τῆς ἐλεύσεως τοῦ Πνεύματος τῆς σωτηρίας· ὅτι τό Πνεῦμα συλλαμβάνεται πρῶτα μέσα στό φόβο καί στήν ὀδύνη τῆς καρδιᾶς

(Ήσ. 13, 8). Ή ἀλήθεια εἶναι ὅτι μᾶς χρειάζεται συντριβή, μᾶς χρειάζεται φόβος, ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό πόνο. Ὅλα αὐτά μᾶς προετοιμάζουν γιά τή νέα ζωή, ὡσότου μία ἔκρηξη, μία βαθειά τομή διανοίξει τήν καρδιά. Τότε πραγματοποιεῖται νέα γέννηση, καί ὁ ἄνθρωπος, πού μεταρσιώνεται πνευματικά, παραδίδεται στά χέρια τοῦ ζῶντος θεοῦ. Ὅπως ἰσχυριζόταν ὁ Γέροντας Σωφρόνιος, ἂν ἐγκαρτερήσουμε στόν πόνο καί τή συντριβή, ἡ καρδιά μας θά μεταμορφθεῖ κάποια ἡμέρα σέ φωτεινό κέντρο πνευματικῆς εὐαισθησίας.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπιβεβαιώνει ἐπίσης ὅτι ἡ συντριβή τῆς καρδιάς πού ἀληθινά μετανοεῖ θά ἀνοίξει στά βάθη της τήν ὁδό πρὸς τούς ἀλάλητους στεναγμούς τοῦ Πνεύματος, καθώς θά βοᾷ, «ἄββᾶ, ὁ Πατήρ» (Γαλ. 4, 6· Ρωμ. 8, 21-26). Ἐπιπλέον θά ἐπισφραγισθεῖ ἡ υἰοθεσία μας ὡς ἐλεύθερων τέκνων τοῦ θεοῦ, κάτω ἀπό τή χάρη τοῦ νόμου τοῦ Πνεύματος. Ἄρα, εἶναι ἀναγκαῖο νά ὑποφέρουμε μέ καρτερία τόν πόνο, τήν «περιτομή τῆς καρδιάς» (Ρωμ. 2, 29). Ἄλλωστε αὐτό σημαίνει νά βαστάσουμε τά στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅπως τό θέτει ἄλλοῦ ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Γαλ. 6, 17). Ἄς τά ὑπομείνουμε ὅλα ἀδιαμαρτύρητα, ὡσπου νά γεννηθεῖ μέσα μας τό Πνεῦμα τῆς σωτηρίας, καί ἡ ὀδύνη μας νά μετουσιωθεῖ στήν ὀλοφώτεινη χάρη τῆς υἰοθεσίας τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.

Ἡ περιτομή τῆς καρδιάς εἶναι μεγάλη εὐλογία. Ξεκινᾷ μέ τή βαθειά ἀλλοίωση πού ἐνεργεῖται στόν ἄνθρωπο κατά τό Βάπτισμα, ὅταν ἐνδυόμαστε τόν Χριστό καί τά στίγματά Του γίνονται δικά μας. Πρέπει ὅμως νά συνεχισθεῖ ἡ αὔξησή μας, ὡσότου νά μήν ὑπάρχει τίποτε μέσα μας πού νά ἀντιστέκεται στήν παρουσία Του. Τότε θά φέρουμε τή σφραγίδα τοῦ λαοῦ Του, θά ἀνήκουμε στόν νέο Ἰσραήλ, στήν καινή κτίση πού εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Βαστάζοντας μέσα μας τόν ζωηφόρο θάνατό Του, μετέχουμε στόν πλοῦτο τῆς αἰώνιας ζωῆς πού ἀπορρέει ἀπό τήν Ἀνάστασή Του. Ὅπως ἔχει περιτμηθεῖ ἡ καρδιά μας, ἔτσι ἔχουμε περιτμηθεῖ καί ὡς πρὸς τή σκέψη, τόν λόγο καί ὅλα τά μέλη μας. Δέν διαλογιζόμαστε πιά οὔτε ἐκφραζόμαστε ἀρνητικά γιά κανέναν, ἀλλά ὅλα ὅσα πράττουμε ἢ λέμε φέρουν μία μερίδα ἀγάπης, μέχρι

νά φθάσουμε στό πλήρωμα τῆς μεγάλης ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, πού θά ἀποβεῖ ἡ αἰώνια κληρονομιά μας.

Ὅπως ἀκριβῶς ἡ συνεχῆς ἐπίκληση τοῦ ἁγίου ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ «ἐπιάζει» τήν καινούργια ζωή τῆς καρδιάς καί ἀσφαλίζει τήν περιτομή της, τό ἴδιο ἐπιτυγχάνεται καί μέ τήν καθημερινή ἀνάγνωση τῶν Γραφῶν. Κάποιος στίχος ἀναζωπυρώνεται ξαφνικά μέσα στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, γιά νά τήν προπαρασκευάσει γιά τήν ἐπίσκεψη τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Καί ἂν εἴμαστε ἐπιμελεῖς στή μελέτη μας, ὁ Κύριος μπορεῖ νά μᾶς δίνει συγκεκριμένο λόγο πού θά μετατρέπει τόν σπινθήρα σέ φλόγα, κάθε φορά πού θά προσερχόμαστε στήν προσευχή. Τόσο πιστός εἶναι ὁ Κύριος στή διαθήκη Του μαζί μας! Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ ἄπιστοι. «Εἰ ἄπιστοῦμεν, Ἐκεῖνος πιστός μένει· ἀρνήσασθαι Ἐαυτόν οὐ δύναται» (Β' Τίμ. 2, 13). Ἔχει ζωτική σημασία γιά μᾶς νά ἐμμένουμε προσηλωμένοι στόν λόγο Του.

Ὅπως σπεύδουμε στό τραπέζι τρεῖς φορές τήν ἡμέρα, γιά νά πάρουμε τή μερίδα τῆς τροφῆς μας, ἔτσι ἔχουμε χρέος νά ἀνταποκρινόμαστε στήν ἀκατάπαυστη πρόσκληση τοῦ Κυρίου γιά τή δική Του τράπεζα πού εἶναι πλούσια μέ τήν τροφή τῶν λόγων Του. Ἄν ἐπιθυμοῦμε νά ἀπολαύσουμε τά ἀγαθά τῆς πνευματικῆς αὐτῆς Τράπεζας καί νά κατανοήσουμε τόν λόγο τοῦ Κυρίου, ὥστε νά ἐνοικήσει μέσα μας μέ ζωηφόρο δύναμη, εἶναι ἀναγκαῖο νά Τοῦ ζητοῦμε τό χάρισμα πού δώρισε στόν Λουκᾶ καί τόν Κλεόπα στόν δρόμο πρός Ἐμμαούς. Ἡ δωρεά αὐτή μᾶς προσφέρεται ὅταν μελετοῦμε τίς Γραφές, γιατί αὐτές μᾶς διδάσκουν νά ἐντρυφοῦμε καθημερινά στόν λόγο Του. Ἔτσι, μέ τόν καιρό, σύμφωνα μέ τόν Γέροντα Σωφρόνιο, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ γίνεται ἡ δική μας γλώσσα. Κάθε τόσο ἕνας ἀπό τούς στίχους πού ἔχουν ἐλκύσει τόν νοῦ καί τήν καρδιά μας θά ζωοποιεῖ τό πνεῦμα μας. Θά ἐνεργεῖ ὡς εἴσοδος πρός τόν ἀνεξάντλητο πλοῦτο τῆς ζωῆς πού ὁ Κύριος τόσο ἐπιποθεῖ γιά μᾶς (Ἰωάν. 10, 10), καί θά μάθουμε νά προσευχόμαστε ἀκριβῶς μέ ἐκείνους τούς λόγους τῆς Γραφῆς πού μᾶς ἐνέπνευσε τό Πνεῦμα τό Ἅγιο.

Σκιαγραφήσαμε διαδοχικά: τίς προπαρασκευαστικές δοκιμασίες πού ὑπομένουμε μέ καρτερία, τήν Πεντηκοστή του ὀνόματος τοῦ

Χριστοῦ καί τήν Πεντηκοστή τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Οἱ δύο τελευταῖες συνίστανται στήν ἀδιάλειπτη μελέτη τοῦ ὀνόματός Του καί τοῦ λόγου Του μέσα στήν καρδιά μας. Ἀλλά ἐξίσου βιώνουμε τήν Πεντηκοστή ὅταν κοινωνοῦμε τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς διαφυλάσσουν μέσα στούς ὄρους τῆς διαθήκης, τήν ὁποία ἔχουμε συνάψει: Νά μή ζοῦμε πιά γιά τούς ἑαυτούς μας ἀλλά μόνο γιά τόν Λυτρωτή μας, ὅπως λέμε σέ κάποια ἀπό τίς εὐχαριστήριες εὐχές μετά τή Θεία Μετάληψη.

Ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος ὑποσχέθηκε: «Ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἷμα ἐν ἐμοί μένει, καγώ ἐν αὐτῷ. Καθώς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν Πατήρ καγώ ζῶ διά τόν Πατέρα, καί ὁ τρώγων με κακεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ» (Ἰωάν. 6, 56-57). Σταδιακά συναισθανόμαστε ὅτι μέ τή μετάληψη τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ μετέχουμε στήν καινοποιό ζωή τοῦ Ἰδιοῦ τοῦ Θεοῦ. «Τό πνεῦμα ἐστι τό ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν», λέει ὁ Κύριος (Ἰωάν. 6, 63), καί μέ τό ζωηφόρο αὐτό Πνεῦμα Του γεμίζει ὅλα ὅσα Τοῦ προσφέρουμε, γιά νά μᾶς τά ἐπιστρέψει ἀνακαινισμένα. Στή λειτουργία ἀνταλλάσσεται ἡ δική μας πρόσκαιρη ζωή μέ τή δική Του τήν αἰώνια. Ἡ ἀνταλλαγή αὐτή εἶναι ἐπίσης ἡ Πεντηκοστή μας, στήν ὁποία λαμβάνουμε Πνεῦμα ἐπουράνιο.

Οἱ φανερώσεις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μᾶς διδάσκουν ἀκόμη τή στάση πού ὀφείλει νά τηρεῖ ἡ καρδιά γιά τήν περιφρούρηση τοῦ δώρου τῆς χάριτος. Ὅταν ὁ Κύριος ἀπονέμει στόν ἄνθρωπο τό πολυτελές καί εὐθραυστο χάρισμα τοῦ ταπεινοῦ Ἁγίου Πνεύματός Του, ἡ ὀρθή ἀνταπόκριση τοῦ εὐεργετημένου ἀνθρώπου εἶναι νά τό σφραγίσαι καί νά τό ἀποθησαυρίζει μέσα στήν καρδιά του. Ἄν προβεῖ σέ ἐπίδειξη τοῦ δωρήματός του ὑποκινούμενος ἀπό ὑπερηφάνεια, ὅχι μόνο θά τό χάσει, ἀλλά θά προκαλέσει καί τόν ἀδελφό του. Ἡ προβολή τῶν χαρισμάτων μᾶς συνιστᾷ ἀθέτηση τῆς δεύτερης ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, γιὰτί μέ τήν ἐνέργειά μας αὐτή σφετεριζόμαστε τόν χῶρο πού ἀνήκει στόν ἀδελφό μας. Ὅφείλουμε πάντοτε νά παραχωροῦμε ὅλο τόν χῶρο στόν πλησίον μας καί νά κρατοῦμε μόνο ἐλάχιστο μέρος γιά τόν ἑαυτό μας.

Ὁ Γέροντας Σωφρόνιος ἔχει βαθειά ἐπίγνωση ὅτι ἡ πνευματική αὐτή ἀρχή διενεργεῖται τέλεια στούς κόλπους τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Όταν ο Χριστός ήλθε στον κόσμο, δέν ειπε τίποτε για τον Έαυτό Του, μαρτυρώντας μόνο όσα του ειχαν δοθει από τον Πατέρα (Ίωάν. 12, 49). Παρομοίως, ο άλλος Παράκλητος, τό Πνεύμα τής αληθείας, δέν προφέρει τίποτε δικό Του, αλλά προσκομίζει διηνεκή μαρτυρία για τον Χριστό, άφοϋ δική Του άγαλλίαση είναι ή υπόμνηση τών λόγων του Σωτήρα (Ίωάν. 14, 26). Έδω αναγνωρίζουμε τήν ολοκληρωτική άλληλοπεριχώρηση τών Προσώπων τής Άγίας Τριάδος, τήν «κένωσή» τους σε αιώνιο επίπεδο, όπως ο Γέροντας Σωφρόνιος τό εξέφραζε.

Κάθε Ύπόσταση –Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα– δέχεται τή μαρτυρία τής αλήθείας Της από τίς δύο άλλες Ύποστάσεις. Καμία δέν προτείνει τον Έαυτό Της, αλλά προσφέρει όλο τον χώρο στις άλλες δύο. Στο βιβλίο του Ο ΑΓΙΟΣ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ Ο ΑΘΩΝΙΤΗΣ, ο Γέροντας καταγράφει σε ύποσημείωση τό σπουδαίο αυτό ήθος που διασώζεται άκόμη σήμερα στο Άγιον Όρος. Οι μοναχοί άγωνίζονται νά κρύψουν στο βάθος τής ύπάρξεώς τους όποιοδήποτε δώρημα τής χάριτος και νά μή φανερώσουν τήν έσωτερική τους κατάσταση. Αυτό δέν είναι μόνο θέμα προφυλάξεως τών ιδίων από τήν κενοδοξία ή τήν αυταρέσκεια, αλλά άποτελει επίσης ιερό χρέος σεβασμοϋ προς τον πνευματικό χώρο τών άλλων. Η σημείωση είναι συνοπτική, αλλά έκφράζει τήν ούσία τής παραδόσεως και καταδεικνύει τή διάθεση τής καρδιάς, στην όποία αναπαύεται περισσότερο τό Άγιο Πνεύμα.

Άς εξετάσουμε τή μοναστική όδό. Είναι ίσως ή συντομότερη όδός προς τή βαθειά καρδιά, από τήν άποψη ότι ο «συσσεισμός», που προετοιμάζει τον άνθρωπο για τήν ύποδοχή τής θείας χάριτος, βιώνεται μέ έντονότερο τρόπο στον μοναχισμό, παρά σε όποιοδήποτε άλλο πλαίσιο ζωής. Ο Γέροντας Σωφρόνιος άπηχεϊ όλη τήν παράδοση λέγοντας ότι πρώτον και κύριον ο συσεισμός αυτός συντελείται μέσα από τήν ύπακοή. Άνθρωπίνως ίσως νά φαίνεται παράλογη ή έξάρτησή μας από τή θέληση και τήν καθοδήγηση κάποιου άλλου. Άλλά αν ο μοναχός ύπακούει μέ τήν καρδιά του στον πνευματικό του πατέρα, από άγάπη και άπόλυτη έμπιστοσύνη στο πρόσωπό του και όχι από κάποιου είδους μηχανική πειθαρχία,

τότε ζει σύμφωνα μέ τήν ούσία τῆς μοναχικῆς ὁδοῦ, σύμφωνα μέ τόν Γέροντα.

Ὑπακοή εἶναι ἡ τελείωση τῆς ὁδοῦ τῆς ταπεινώσεως κατά τήν εἰκόνα τῆς ζωῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος: θυσιάζουμε τήν ἀνεξαρτησία μας παραδίδοντας τήν ψυχή μας στά χέρια κάποιου, πού ἐπωμίζεται τήν εὐθύνη γιά τή σωτηρία μας. Τέτοια ταπείνωση δέν θά βραδύνει νά φέρει τή βαθειά καρδιά στήν ἐπιφάνεια. Ἄν ὅμως ὁ μοναχός δέν καταθέτει τήν ὑπακοή του καί ζει αὐτόνομα –καί αὐτό εἶναι παγίδα, στήν ὁποία εὐκολα μπορεῖ νά πέσει, ἰδίως ὅταν δέν προκαλεῖ κανένα σκάνδαλο καί περνᾷ ἀπαρατήρητος– ἡ βαθειά καρδιά του δέν θά ἀναδυθεῖ ποτέ. Ὅταν ὅμως ἐξαρτοῦμε τή ζωή μας ὄχι ἀπό τή δική μας θέληση ἀλλά ἀπό τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, πού ἐκφράζει ἐκεῖνος στόν ὁποῖο ἔχουμε ἐμπιστευθεῖ τήν ὑπαρξή μας καί πού «ἀγρυπνᾷ γιά τήν ψυχή μας» (Ἑβρ. 13, 17), τότε γινόμαστε ὡς πρόβατα πού ὀδηγοῦνται στή σφαγή.

Παραδίδουμε τή ζωή μας, τό θέλημά μας, μιμούμενοι τό παράδειγμα Ἐκείνου πού ὡς ἀμνός ἄμωμος, ἄφωνος, χωρίς νά ἀνοίξει τό στόμα Του, ὀδηγήθηκε στή σφαγή (Ἠσ. 53, 7). Ἄν, ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἐμμένουμε προσκολλημένοι στήν ἀνεξαρτησία μας, κάποια ὑπουλή ματαιοδοξία, κάποια κρυφή ὑπερηφάνεια ὑποκρύπτεται μέσα μας φράσσοντας τήν ὁδό πρὸς τήν ἀληθινή γνώση τῆς καρδιάς μας. Κανένας δέν θά μπορέσει ποτέ νά ἐντοπίσει τή βαθειά καρδιά του, ὅσο ἐμφωλεύει μέσα του ἡ αὐταρέσκεια. Μέ τόν ὄρο ἀνακάλυψη τῆς βαθειᾶς καρδιάς ἐννοοῦμε τή στιγμή πού ὀλόκληρη ἡ ὑπαρξη τοῦ ἀνθρώπου γίνεται καρδιά. Πρόκειται γιά ἕνα μεγάλο μυστήριο πού ἀνήκει στό χῶρο τοῦ Πνεύματος. Ἐνας ἄνθρωπος μπορεῖ ἐνδεχομένως νά κλαίει καθημερινά γιά πολλά χρόνια, χωρίς νά γνωρίζει τή βαθειά καρδιά του. Ἡ εὕρεσή της εἶναι δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καί ὅταν χορηγεῖται τό χάρισμα αὐτό, ὅλα μετουσιώνονται· ὁ ἄνθρωπος ἀναγεννᾶται καί διαβαίνει ἀπό τόν θάνατο στή ζωή (Ἰωάν. 5, 24).

Ἐπάρχει ἕνα σημαντικό κεφάλαιο στό Εὐαγγέλιο συναφές μέ αὐτό τό τράνταγμα, τόν συσσεισμό πού προμηνύει τήν ἔλευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Κύριος λέει: «Ἀλλά ἐγώ τήν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν·

συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Ἐάν γάρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς. Ἐάν δέ πορευθῶ, πέμψω Αὐτόν πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἐλθὼν Ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. Περί ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν Πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτε με· περὶ δέ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται» (Ἰωάν. 16, 7-11). Δηλαδή, ὅταν ἔλθει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο θὰ ἐλέγξει τὸν κόσμο γιὰ τὴν ἁμαρτωλότητά του, τὴ δικαιοσύνη του καὶ τὴν κρίση γιὰ τὸν ἑαυτό του.

Ὁ Κύριος προειδοποίησε: «Ἐάν μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἶμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν» (Ἰωάν. 8, 24). Ἡ ἁμαρτωλότητα τοῦ κόσμου παρακωλύει τὴν πεποίθηση στὴ θεότητα τοῦ Χριστοῦ, πίστη πού δωρίζεται στὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν φωτισμὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ Πνεῦμα κατῆλθε μὲ τὴ μορφή πυρίνων γλωσσῶν, καὶ ἡ πύρινη γλῶσσα ἔχει δύο ἰδιότητες: φωτίζει καὶ θερμαίνει. Φωτίζει τὸν νοῦ μὲ τὴν ἀληθινὴ γνώση τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴν πίστη πρὸς τὸ Πρόσωπό Του· καὶ θερμαίνει τὴν καρδιά μὲ τὴν ἀληθινὴ ἀγάπη καὶ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Κατακαίει τὰ ἀγκάθια τῆς ἁμαρτίας καὶ ἀναζωογονεῖ τὴν καρδιά. Ἡ ἀπιστία, μὲ τὴν ἔννοια αὐτή, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸν θάνατο τῆς ἁμαρτίας.

Ἄν ὁ Παράκλητος δέν βρεῖ χῶρο μέσα μας, γιὰ νὰ ἐνεργήσει, δέν θὰ λάβουμε τὸν ὀρθὸ φωτισμὸ τῆς πίστεως, γιατί Ἐκεῖνος δέν πρόκειται ποτέ διὰ τῆς βίας νὰ καταφλέξει τὰ ἁμαρτήματα πού ὀρθώνονται ἐναντίον τῆς ἀλήθειάς Του. Ὅταν δέν εἴμαστε ἐνωμένοι μὲ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα διὰ τῆς πίστεως, τοῦ ἀρνούμαστε τὸ «δικαίωμα» νὰ διαλύσει τὸ νέφος τοῦ σκότους καὶ τῆς αὐταπάτης, στὸ ὁποῖο εἴμαστε βυθισμένοι. Ὅστε, ὅταν ὁ Παράκλητος ἔλθει, θὰ ἐλέγξει τὸν κόσμο περὶ ἁμαρτίας, δηλαδή θὰ βεβαιώσει ὅτι ἡ ἁμαρτία τῆς ἀπιστίας δέν συγχωρεῖται.

Ὅσο γιὰ τὸν πιστό, αὐτός ἀξιῶνεται τέτοιων δωρεῶν τῆς χάριτος ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ὥστε νὰ ἐπιτελεῖ τὰ ἴδια τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως λέει ὁ Κύριος, ὅποιος ἀπορρίπτει τὰ ἔργα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος βλασφημεῖ ἐναντίον Του, καὶ γι' αὐτό δέν θὰ

συγχωρηθεῖ ἀπό τόν θεό (Μάτθ. 12, 31). Πῶς μπορούν νά ἀνήκουν στόν θεό ὅσοι ἀποδίδουν τά ἔργα τοῦ Χριστοῦ στόν Βεελζεβούλ; Ἀκόμη καί ἂν κάποιοι ἀπό αὐτούς ὑπῆρξαν αὐτόπτες μάρτυρες τῶν θεϊκῶν ἔργων Του, χάθηκαν ὄχι μόνο μέσα στήν ἀπιστία ἀλλά σέ ἀπερίφραστη βλασφημία (Ματθ. 12,24-27).

Ὅσον ἀφορᾷ τή δικαιοσύνη, ἡ κατάσταση εἶναι παρόμοια. Ἡ τέλεια, θεόπνευστη δικαιοσύνη ἢ ἀρετή καταλύει τήν ἀμαρτία καί μᾶς καθιστᾷ ἱκανούς νά λάβουμε τό Ἅγιο Πνεῦμα. Τέτοια ἦταν ἡ δικαιοσύνη τοῦ Κυρίου καθ' ὅλο τό πάθος Του πάνω στόν Σταυρό: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσι» (Λουκ. 23, 34). Ἡ ἀληθινή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ τέλεια ἀγάπη· ἀγάπη ἀκόμη καί γιά τούς ἐχθρούς. Πράγματι, ἡ στάση τοῦ Χριστοῦ ἀπέναντι στόν καθένα μας εἶναι αὐτή τῆς τέλειαις ἀγάπης, ἀφοῦ ὅλοι εἴμαστε ἐχθροί Του. Ἀκόμη καί ὅταν συγκεντρωνόμαστε ὡς λαός Του, δέν εἴμαστε τίποτε ἄλλο παρά μία σύναξη ἐχθρῶν Του, ἀπό τήν ἀποψη ὅτι δέν Τόν ἀγαπᾶμε, ὅπως ἔχουμε χρέος, οὔτε ἀντικατοπτρίζουμε τή δόξα Του, ὅπως Ἐκεῖνος θά ἤθελε ἀπό μᾶς. Καί ὅμως, σέ αὐτή τή σύναξη προσφέρει τόν Ἐαυτό Του πρός βρῶσιν καί πόσιν, χορηγώντας μας τό Πνεῦμα τό Ἅγιο.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος διατείνεται ὅτι, ἂν ὁ Κύριος δέν εἶχε προφέρει τά λόγια αὐτά ἀπό τόν Σταυρό: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γάρ οἶδασι τί ποιοῦσιν», κανένας μας δέν θά μπορούσε νά λάβει τήν ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν του. Οἱ λόγοι Του ἔχουν αἰώνια ἰσχύ, γιατί ἐπισφραγίσθηκαν ἀπό τόν θάνατο καί τήν Ἀνάστασή Του. Ἐνεργοῦν λυσιτελῶς ὡς τό τέλος τοῦ κόσμου αὐτοῦ καί στό ἐπέκεινα ἀκόμη. Μποροῦμε νά οἰκοδομήσουμε πάνω τους ὀλόκληρη τή ζωή μας δεόμενοι: «Ἀντιπαράθεσε τήν ἄβυσσο τῶν οἰκτιρμῶν Σου ἀπέναντι στό πλῆθος τῶν πλημμελημάτων μου», ὅπως διαβάζουμε στήν πρώτη εὐχή τῆς Πεντηκοστῆς. Πράγματι, οἱ ἀμαρτίες μας εἶναι μηδενικές συγκρινόμενες μέ τό πέλαγος τοῦ ἐλέους καί τῆς συμπάθειάς Του.

Συνεπῶς, θά ἐλέγξει τόν κόσμο ἀπό τήν ἀποψη τῆς δικαιοσύνης Του, τῆς ἀγάπης Του γιά τούς ἐχθρούς, τῆς ἀγάπης ἐκείνης πού

έξαλείφει τήν άμαρτία. Κάποιος από τούς Πατέρες τής έρήμου ρωτήθηκε κάποτε από έναν είδωλολάτρη φιλόσοφο: «Πιστεύεις στον Έσταυρωμένο;» Καί εκείνος άποκρίθηκε: «Ναί, πιστεύω σέ Έκεϊνον πού κατάργησε τήν άμαρτία πάνω στον Σταυρό». Άλλά καί ό άγιος Σιλουανός βεβαιώνει ότι, άν δέν άποκτήσουμε τήν άγάπη πρός τούς έχθρούς, ή σωτηρία μας εΐναι άβέβαιη. Όντως, ή δικαιοσύνη πού διακηρύχθηκε πάνω στον Σταυρό αίρει τήν άμαρτία του κόσμου καί ύπερνικᾷ τόν άρχοντα του αιώνος τούτου. Τό Άγιο Πνεϋμα θά έλέγξει όλη τήν άνθρωπότητα.

Τά τέκνα του παρόντος αιώνος, πού έφαρμόζουν τήν άνθρώπινη δικαιοσύνη, θά βρεθοϋν άναπολόγητα. Άλλά όσοι έλαβαν τό Πνεϋμα τό Άγιο θά διατρανώσουν τή νίκη του Χριστου στήν ίδια τή ζωή τους, άναδεικνύοντάς Τον Νικητή καί Κατακτητή του κόσμου αϋτου. «Μικρόν καί ου θεωρεΐτε με», εΐπε ό Κύριος (Ίωάν. 16, 16). Αϋτό σημαίνει ότι όχι πιά Έκεϊνος, αλλά τό Άγιο Πνεϋμα, ό Παράκλητος θά επικυρώσει τήν αιώνια νίκη μας μέ τή νέα πραγματικότητα τής θεϊκής Του δικαιοσύνης.

Τέλος, ό Λυτρωτής θά έλέγξει τόν κόσμο σύμφωνα μέ πώς κρίνει ό ίδιος (ό κόσμος) τόν έαυτό του. Ό Γέροντας Σωφρόνιος αναφέρει στα γραπτά του ότι όλοι όσοι άγονται από τό Άγιο Πνεϋμα δέν παύουν ποτέ νά μέμφονται τόν έαυτό τους καί νά πορεύονται πρός τά κάτω μέ τή χάρη του Πνεύματος. Παραθέτοντας τόν λόγο του πρώην ήγουμένου του, άρχιμανδρίτου Μισαήλ, «ό θεός δέν κρίνει δύο φορές», ό Γέροντας Σωφρόνιος διαβεβαιώνει ότι ή κρίση μας έναντίον του έαυτου μας, ή αϋτομεμψία μας, προλαμβάνει καί έξαλείφει τή μέλλουσα κρίση για μάς. Μετά τόν Χριστό, άριστος διδάσκαλος τής άρχής αϋτής εΐναι ό καλός ληστής, πού άνέλαβε έκούσια κατάκριση για τόν έαυτό του, άποδεχόμενος ως δίκαιο τόν βασανισμό καί τόν θάνατό του καί αποδίδοντας δικαιοσύνη στον συσταυρωμένο μαζί του δίκαιο Χριστό.

Γι' αϋτό καί άμέσως άπαλλάχθηκε από τή μέλλουσα κρίση, αφού είσηλθε στον Παράδεισο τήν ίδια εκείνη ήμέρα. Ό θεός δέν έπρόκειτο νά τόν κρίνει για δεϋτερη φορά. Άληθινή κρίση εΐναι ή άποδοχή τής αλήθειας για τόν έαυτό μας. Όταν ταπεινώνουμε κατά τό πνεϋμα τόν έαυτό μας ενώπιόν του θεου καί όμολογοϋμε

τίς ἀμαρτίες μας, ἡ μέλλουσα κρίση ἀποδεικνύεται περιττή. Καί τότε ὁ Θεός μᾶς προσφέρει ἕνα ἐξαιρετικό δῶρο. Στό κατά Λουκᾶν εὐαγγέλιο διαβάζουμε: «Ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καί διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγάς καί φυλακάς, ἀγομένους ἐπί βασιλεῖς καί ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· ἀποβήσεται δέ ὑμῖν εἰς μαρτύριον· θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μή προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγώ γάρ δώσω ὑμῖν στόμα καί σοφίαν, ἧ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν οὐδέ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν» (Λουκ. 21, 12-15).

Τό νόημα εἶναι προφανές, ἂν ἐρμηνεύσουμε τόν στίχο σέ σχέση μέ τή δίωξη ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ κόσμου αὐτοῦ. Ἀλλά τό ἴδιο ἰσχύει, ὅταν ἐκούσια κρίνουμε τόν ἑαυτό μας στρέφοντας ὅλη τή μομφή ἐναντίον μας. Τότε μᾶς δίδεται σοφία ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, πού γεννᾷ μέσα μας προσευχή μετάνοιας, ἡ ὁποία θά μᾶς δικαιώσει προλαμβάνοντας τή μέλλουσα κρίση τοῦ Κυρίου.

Ὅπως καί οἱ ἄλλες μορφές τοῦ «συσσειμοῦ» τοῦ Κυρίου στήν καρδιά μας, οἱ ἔλεγχοι αὐτοί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μᾶς προετοιμάζουν γιά τήν ὑποδοχή τῶν χαρισμάτων Του. Ὅταν ὁμολογοῦμε τήν ἀμαρτία μας, ὅταν μιμούμαστε τόν Κύριο στήν ἀγάπη Του γιά τούς ἐχθρούς Του, καί ὅταν ἐθελούσια διατυπώνουμε κρίση ἐναντίον τῆς ἐκπεσμένης φύσεώς μας, ὁ συσσεισμός πού προξενεῖται «ἔνδον» φέρνει στήν ἐπιφάνεια τή βαθειά καρδιά μας, εὐπρεπίζοντάς μας κατάλληλα, γιά νά ὑποδεχθοῦμε τό χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τή δωρεά τῆς αἰώνιας Βασιλείας, μέ τήν ὁποία πλατύνεται ἡ καρδιά τόσο, ὥστε νά περιπτύσσεται καί τόν οὐρανό καί τή γῆ.

Ἀρχιμ. Ζαχαρία Ζάχαρου,

Πιστοί στή διαθήκη τῆς Ἀγάπης,

ἔκδ. Ι. Μ. Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας 2012